

LA INDIVIDUALITAT, UN TRESOR EN PERILL D'EXTINCIÓ?

Mar Grau i Sara Marsol
Estudiants de l'Institut de Guissona

Com molts de vosaltres deveu saber, a batxillerat s'ha de reallitzar el treball de recerca. Nosaltres vam decidir realitzar-lo sobre la tensió que hi ha entre l'individu i la societat des d'un punt de vista filosòfic, psicològic i sociològic.¹ A partir del treball que vam fer hem desenvolupat una reflexió que ens agradaria compartir amb vosaltres.

Vivim en un món on se li dóna valor a tot el que és escàs. Per què és molt més valuós l'or que el ferro? Doncs perquè d'or n'hi ha molt menys i, per tant, es converteix en una cosa exclusiva, a la qual molta gent aspira. El mateix passa amb la individualitat (identitat personal o identitat genuïna), però, a més a més, en aquest cas no es tracta d'una "cosa" que es pugui aprendre, imitar, ensenyar... Ha de sortir d'un mateix. No és res que es pugui comprar, com qui adquireix una mercaderia. Per això, la societat la valora molt. Una persona individual és una persona que "és ella mateixa" sense preocupar-se del que la gent pensi d'ella, que fa el que vertaderament li agrada, sense que —segurament— li importi massa si és percebuda pels altres com a individual o no. Cal dir que hi ha moltes persones que intenten ser individuals només per "fer-se veure". Però, cridar l'atenció implica tenir individualitat? No necessàriament, tot i que és cert que molts cops utilitzem el terme "individualitat" en aquest sentit. Veiem a algú diferent i diem: "mira quin individu, que peculiar, d'això se'n diu ser individual (tenir individualitat)". Aquesta associació d'idees s'explica per la pròpia societat en què vivim. La manera de pensar i d'actuar de certes persones ens sorprèn, en la mesura que no hi estem acostumats i aquest destacar, desentonar o sorprendre ho associem amb el fet de ser individual.

Ara plantejem-nos la hipòtesi contrària: si ens trobéssim en un món on tothom fos genuïnament diferent i tingués una individualitat ben marcada, destacaria algú? Qui? Destacarien aquells que per a qualsevol motiu un dia decidissin compor-

tar-se com un grup, anant tots a la una (per exemple, l'aparició d'una secta). Llavors els "estranys", els que destacarien serien aquests. Però, en tal cas, podríem considerar que aquests són els que tenen individualitat?

Per altra banda, també trobem que hi ha qui és partidari de seguir el ramat i deixar de banda la seva individualitat. Segurament algun cop heu vist algú en un restaurant fent una foto al seu plat abans de tastar-lo, gent fent-se fotos al gimnàs, persones que passen les dues hores del concert gravant, gravant-se cantant i fent fotos en comptes de gaudir de la música... Abans de fer la fotografia al plat, no seria més lògic provar-lo? Vivim en un món ple de "postureig" on sembla que anem als llocs, ens comprem un complement o anem a un restaurant car perquè la gent se n'assabenti. Som simples aparadors? Aparadors de què? De la nostra personalitat o d'aquella que fingim tenir? Què és allò que no ensenyem i guardem a la "rerebotiga"? Per què ho guardem? És que ens avergonyim de ser justament nosaltres mateixos?

Tot això fa que ens preguntem a què és deguda aquesta necessitat de mostrar-nos tal vegada com allò que no som. Vivim en una societat on es valoren molt les aparences: es valora a on vas, com hi vas, com vas vestit, com et comportes, com parles, com penses, com ho fas tot... Per això la majoria de nosaltres acostumem a fer coses "ben vistes" pels altres, que sabem que agradaran a la resta, i ho mostrem amb la intenció d'encaixar. Això és degut a la tendència a la conformitat inherent a l'existència humana, essencialment social. Un altre motiu seria per presumir, per intentar mostrar i demostrar que tenim una vida bona i digna, que som millors o iguals (en cas de sentir-nos inferiors) a la resta que creiem que ens veuran. Finalment, l'últim motiu seria per por a ser diferents i acabar sols. Però, ser diferent implica que et jutgin i et quedis sol? No havíem dit que es valorava positivament la individualitat? Per què en aquest aspecte no? Què hi ha de diferent? Per què hem d'anar tots a la una?

¹ Títol del treball de recerca: *Som actors en el gran teatre del món. Estudis empírics i filosòfics sobre la tensió entre individu i societat*. Realitzat per Mar Grau i Sara Marsol, i dirigit pel Dr. Raimon Pàez Blanch.

Aquest fenomen de “la tendència a ser aparadors” ha esdevingut habitual, un element quotidià que forma part del nostre dia a dia. Ara l'estrany és qui no ho fa, qui no mostra la seva vida als seus “followers”. Com a conseqüència de tot l'esmentat, creiem que projectem una falsa imatge de nosaltres mateixos. Ve a ser una “màscara” que ens posem amb la finalitat d'agradar. Fem el necessari per encaixar. Però, no provocaria això, de fet, una pèrdua de la nostra identitat? I sobretot una dissolució del nostre caràcter autènticament individual?

Davant d'aquesta tendència a la homogeneïtzació del comportament, hem decidit portar-la mentalment a l'extrem i plantejar-nos si és possible un futur on tots acabem comportant-nos, actuant, pensant i vestint igual. Creiem, però, que és molt difícil arribar a un món tan uniforme, inclús afirmariem que és impossible. Tothom, tot, tots... són termes massa generals i amplis. Tot i així, no podem negar que les persones tendim a moure'ns en grup, sigui per por a ser jutjats o apartats, per cercar seguretat, per conformitat... Aquesta por té molt a veure amb l'existència de molts prejudicis que ens influeixen a l'hora d'actuar. Fem cas a aquests estereotips perquè ens importa excessivament “què diran” els altres, valorem molt la imatge pública, i sovint sembla que preferim més agradar als altres que no a nosaltres mateixos. Hem arribat al punt en què ens importa més encaixar en la societat que sentir-nos autorealitzats, ni que això impliqui canviar la nostra forma de ser “de cara a la galeria”.

En tot cas, considerem que no acabarem comportant-nos, actuant, pensant i vestint tots igual, però creiem que hi haurà unes tendències més marcades i es perdrà varietat d'identitat individual, mentre que se'n guanyarà de grupal. És a dir, avui en dia hi ha molts estils de vida, de roba, musicals, moltes diferents de pensar... I nosaltres creiem que en un futur aquesta gamma tant àmplia es tendirà a reduir, no hi haurà tants estils i els que hi hagi estaran més marcats. Creiem això degut a un experiment empíric que vam dur a terme en el treball de recerca, en el qual vam demostrar que cada cop la gent tendeix a vestir-se i actuar d'acord al grup social al que pertany. Per tant, s'està donant una homogeneïtzació grupal. Tot i així, la diversitat grupal segueix existint. El que s'uniformitza són els membres de dins el grup però no els grups entre ells. El perill, al nostre veure, és que en aquesta situació hipotètica l'originalitat genuïna acabi quedant asfixiada pels prejudicis, pel pensament “políticament correcte”, per la por a la diferència. Són precisament aquests prejudicis, generats per la tendència grupal, els que posen en perill la nostra individualitat?

Com a recapitulació, hem vist que la individualitat és un tret característic molt valorat en la nostra societat actual, pel fet que poca gent la posseeix. Tot i així, paradoxalment, detectem

una tendència a l'homogeneïtat, ja que abunda el desig de formar part i encaixar en el grup. És justament per això que la societat, a la vegada, té molt en compte les aparences.

I tal com deia Oscar Wilde: “Sigues tu mateix, la resta de papers ja estan agafats”.

